

ทักษะการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

Short Story Writing Skill of High School Students
in Phranakhon Si Ayutthaya Province
of the Secondary Educational Service Area Office 3

ปราโมทย์ รวิน / Pramote Rawin

อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Lecturer of Thai Language Program, Faculty of the Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

รัตนชัย ปรีชาพงศ์กิจ / Rattanachai Preechapongkij

อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Lecturer of Thai Language Program, Faculty of the Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

วันที่รับบทความ 13 พฤศจิกายน 2563 / แก้ไขบทความ 11 ธันวาคม 2563 / ตอบรับบทความ 28 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ลักษณะสำคัญในการเขียนเรื่องสั้น และ 2) ศึกษาวิธีการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยศึกษาจากผลงานการเขียนเรื่องสั้นจำนวน 184 ผลงาน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 184 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 โรงเรียน พบว่า การเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนเหล่านี้มีเนื้อหาแนะนำเสนอการปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อน คู่รัก การเรียนการใช้ชีวิต และการใช้จินตนาการแต่งเรื่องสมมุติ ส่วนวิธีการเขียน ส่วนใหญ่นำเสนอแก่นเรื่องตรงไปตรงมา วางโครงเรื่องไม่ซับซ้อน สร้างตัวละครน้อยลักษณะและฉากไม่ชัดเจน ใช้มุมมองทั้งแบบตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่าโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และแบบผู้แต่งรู้แจ้งเห็นจริงเป็นผู้เล่า และใช้บทสนทนาช่วยสร้างความสมจริง เหล่านี้แสดงถึงทักษะการเขียนเรื่องสั้นแบบไม่ซับซ้อน นำเรื่องใกล้ตัวมาเขียน และเขียนให้มีลักษณะเป็นเรื่องแต่ง

คำสำคัญ : การเขียนเรื่องสั้น นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ศาสตร์แห่งเรื่องเล่า องค์ประกอบของเรื่องสั้น

Abstract

This research aims 1) to analyze short story writing skill and 2) to study short story writing method of high school students in Phranakhon Si Ayutthaya province of the Secondary Educational Service Area Office 3 in 184 short story writing works of 184 high school students in 29 schools under the office of Secondary Educational Service Area 3 in Phranakhon Si Ayutthaya province. It can be found that these students write short stories to present the content of interaction with family, friends, couples, the role of learning and living and the imagery content. In the writing technic, most of the short stories indicate to theme is presented openly, plot is not complicated, character flats, scene is undistinguished, point of view is “the first person narrator as a main character” and “the omniscient author”, dialogue is to make realism. These represent the short story writing skill that is not complicated, crate context to the story and write as a fiction.

Keywords: Short story writing, High school students in Phranakhon Si Ayutthaya province, Narratology, Composition of Short story

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนเรื่องสั้นเป็นทักษะที่ต้องใช้จินตนาการนำพาความรู้ความคิดและประสบการณ์มาสร้างเป็นเรื่องราวขึ้นให้มีขนาดไม่ยาวจบในตอนเดียว แตกต่างจากนวนิยายที่มีขนาดยาวหลายตอนกว่าจะจบเรื่อง แต่ที่เหมือนกันคือมีผู้แสดงบทบาทที่เรียกว่าตัวละคร มีสถานที่ได้แก่ฉากต่าง ๆ ประกอบเรื่องราวให้เห็นถึงตำแหน่งแห่งที่ของตัวละครหรือแห่งหนที่เรื่องราวเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่บ่งบอกอารมณ์ความคิดและพื้นเพที่มาของตัวละคร มีจุดเริ่มต้นมีจุดจบของเรื่อง มีความขัดแย้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ตัวละครจะต้องฟันฝ่าต่อสู้ มีบทพูดหรือบทสนทนาของตัวละครที่สะท้อนถึงการเล่าเรื่องซึ่งไม่ใช่แค่การบรรยายการพรรณนาของผู้เล่าเท่านั้น และเรื่องราวที่ถูกเล่าหรือ “เรื่องเล่า” ย่อมนำไปสู่ความหมายบางอย่างที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ แต่ทั้งนี้เรื่องราวจะต้องนำเสนอในกรอบเกณฑ์ประเภทของงานเขียนที่เรียกว่า “บันเทิงคดี” เพราะสุดท้ายแล้วจะต้องนำผู้อ่านไปสู่การรับรู้ว่าเรื่องราวดังกล่าวมีสถานะเป็นแค่เรื่องเล่าเรื่องแต่งเรื่องสมมุติเพื่อสร้างความเพลิดเพลินหรือการมีส่วนร่วม “ละเล่น” ให้กับผู้อ่านไปด้วย ดังนั้น การเขียนเรื่องสั้นจึงมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเล่า บันเทิงคดี และเรื่องสั้นเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เรื่องเล่า

ในบทนำของหนังสือ “ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง” (สรณัฐ ไตลังคะ, 2560, หน้า 8-18) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของศาสตร์แห่งเรื่องเล่า โดยเริ่มที่การชี้ให้เห็นว่าเรื่องเล่ามีความสำคัญในฐานะที่อยู่คู่กับประวัติศาสตร์มนุษยชาติ เป็นทั้งความทรงจำ คุณค่า ความบันเทิงและจินตนาการ เรื่องเล่า เป็นคำที่แปลมาจากภาษาอังกฤษคือ Narrative มีรากศัพท์จากคำภาษาละตินว่า gnarus ซึ่งแปลว่า “รู้”

ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง ปรากฏว่ามีหนังสือกวีศาสตร์ (Poetics) ของอริสโตเติลเป็นเล่มแรกที่ได้อธิบายไว้ ในต้นศตวรรษที่ 18 เรื่องเล่าแบบนวนิยายเกิดขึ้น ในทศวรรษ 1900 และ 1910 ทฤษฎี

จิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ได้มีบทบาทในการเล่าเรื่อง มีส่วนก่อให้เกิดเรื่องเล่าแนวใหม่ที่เรียกว่า “กระแสสำนึก (stream of consciousness)” เน้นการนำเสนอความคิดมากกว่าพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ ทศวรรษ 1910 การศึกษาภาษาศาสตร์แนวใหม่ของแฟร์ดินองด์ เดอโซสซูร์ (Ferdinand de Saussure) ที่เน้นศึกษาตัวบทมากกว่าบริบท ในฐานะเป็นศาสตร์ ได้รับความนิยมและได้พัฒนาจากรูปแบบนิยมสู่โครงสร้างนิยมและสุดท้ายจบที่ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องที่มีความหมายในภาษาอังกฤษว่า “Science of narrative” และในยุคที่เรียกว่า “หลังสมัยใหม่” ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องได้พัฒนาไปสู่การเป็น “ทฤษฎีวิจัย” ซึ่งจะมีวิธีการศึกษาเป็นแบบสหวิทยาการมากขึ้น ได้เป็นทั้งเครื่องมือนำมาใช้สร้างอัตลักษณ์ของชุมชนและเผ่าพันธุ์เพื่อบันทึกความทรงจำสร้างตัวตนของปัจเจกบุคคล และเป็นเครื่องมือสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจโดยการสร้างเรื่องเล่าให้แก่สถานที่และสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว

บันเทิงคดี

ความหมายของบันเทิงคดี ในบทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบันเทิงคดี ของหนังสือ “การอ่านและการเขียนบันเทิงคดี” (มาโนช ดินลานสกุล, 2547, หน้า 3-5) มีการนำคำอธิบายของบุคคลต่าง ๆ มาประกอบ เช่น บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2539, หน้า 60 อ้างถึงใน มาโนช ดินลานสกุล, 2547, หน้า 3) อธิบายว่าเป็นคำมีความหมายในตัวที่มีวัตถุประสงค์ในการเขียน ได้แก่ การให้ความเพลิดเพลิน แต่ก็ไม่ได้หมายถึงเป็นสิ่งที่ไร้สาระ เพราะความเพลิดเพลินจากการอ่านของบางคนบางกลุ่มอยู่ที่ “สาระของวรรณกรรม” รวมทั้งความบันเทิงเพลิดเพลินขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น วัย การศึกษา วัฒนธรรม หลังจากนั้นก็ได้สรุปให้ความหมายว่าเป็นเรื่องราวที่แต่งหรือสมมุติขึ้นเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ โดยมีจุดมุ่งหมายให้กระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านเป็นหลัก ให้ความรู้ความคิดเป็นเรื่องประกอบ ซึ่งอาจจะมีข้อมูลเกี่ยวกับความจริงประกอบอยู่ด้วยก็ได้

ส่วนประเภทของบันเทิงคดี ผู้เขียนแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร และนิทาน (2547, หน้า 6-38)

เรื่องสั้น

ในบทที่ 2 การเขียนเรื่องสั้น ของหนังสือ “การเขียนสร้างสรรค์ : เรื่องสั้น-นวนิยาย” (ไพโรจน์ บุญประกอบ, 2539, หน้า 32-38) ได้อ้างอิงบุคคลต่าง ๆ เพื่ออธิบายความหมายของเรื่องสั้น เช่น เปลื้อง ณ นคร (2511, หน้า 22 อ้างถึงใน ไพโรจน์ บุญประกอบ, 2539, หน้า 36) อธิบายว่าเรื่องสั้นเป็นเรื่องประเภทบันเทิงคดี หรือ Fiction ซึ่งแสดงว่าไม่ใช่เรื่องจริงเป็นเรื่องสมมุติ แต่ผู้อ่านต้องนึกเสมือนว่าเป็นเรื่องจริง เพราะเนื้อหาของเรื่องก็ได้มาจากชีวิตจริง ๆ แล้วก็ได้สรุปรวมความหมายของเรื่องสั้นว่าเป็นบันเทิงคดีขนาดสั้น ไม่มีกำหนดความยาวตายตัวแน่นอน แต่มีเกณฑ์กลางอยู่ตรงที่จะต้องมีแก่นเรื่องเดียว โดยแสดงออกในวิกฤติการณ์เดียวของช่วงชีวิตตัวละคร มีตัวละครน้อย ใช้ฉากและเวลาจำกัด

ส่วนองค์ประกอบของเรื่องสั้น ได้อ้างอิงบุคคลต่าง ๆ เช่น ประทีป เหมือนนิล (2523, หน้า 39-45 อ้างถึงใน ไพโรจน์ บุญประกอบ, 2539, หน้า 42) และสนธิ ตั้งทวี (2538, หน้า 229-230 อ้างถึงใน ไพโรจน์ บุญประกอบ, 2539, หน้า 42) มีการแบ่งองค์ประกอบเรื่องสั้นเป็น 4 องค์ประกอบ คือ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบทสนทนา วาสนา เกตุภาค (ม.ป.ป., หน้า 108 อ้างถึงใน ไพโรจน์ บุญประกอบ, 2539, หน้า 43) มีการอ้างอิงองค์ประกอบเรื่องสั้นในหนังสือ The Shape of Fiction British and American

Short Story ว่ามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ฉาก (Setting) อารมณ์และบรรยากาศ (Mood and Atmosphere) โครงเรื่อง (Plot) ตัวละคร (Character) จุดมุ่งหมายของเรื่อง (Theme) และกลวิธีการเสนอเรื่อง (Style and Point of View) แล้วผู้เขียนได้กำหนดแบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ คือ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก อารมณ์และบรรยากาศ และบทสนทนา พร้อมได้บอกเหตุผลในการกำหนดว่าการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่องเป็นขั้นตอนอยู่ในองค์ประกอบโครงเรื่อง วิธีการนำเสนอเรื่องก็อยู่ในองค์ประกอบโครงเรื่องขั้นตอนการดำเนินเรื่องนั่นเอง

ในการเขียนเรื่องสั้น เบื้องต้นจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะของเรื่องสั้นที่เป็น “เรื่องเล่าแบบหนึ่ง” ซึ่งมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องในศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง และเป็นหนึ่งในประเภทของงานเขียนแนว “บันเทิงคดี” โดยเรื่องสั้นคือคำใช้เรียกงานที่ผู้เขียนแต่งสมมุติเรื่องขึ้นมาเพื่อสร้างความบันเทิงให้มีเนื้อหาเรื่องราวไม่ยาวมาก มีแก่นเรื่องเดียว มีตัวละครจำนวนน้อย มีฉากและเวลาจำกัด ต่อมาในการปฏิบัติการเขียนเรื่องสั้น ผู้เขียนจำเป็นต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจสิ่งที่ประกอบกันขึ้นมาเป็น เรื่องสั้นที่เรียกว่า “องค์ประกอบ” ดังในบทที่ 2 การเขียนเรื่องสั้น ของหนังสือ “การเขียนสร้างสรรค์ : เรื่องสั้น-นวนิยาย” (ไพโรจน์ บุญประกอบ, 2539, หน้า 38-98) ได้ระบุถึงวิธีการเขียนเรื่องสั้น โดยเริ่มที่ การทำความเข้าใจศึกษาเรียนรู้ลักษณะและองค์ประกอบของเรื่องสั้นไว้เป็นพื้นฐานในการเขียนสร้างสรรค์ เรื่องสั้นขึ้นมา

การวิจัยการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 นี้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ ความเข้าใจในเรื่ององค์ประกอบของเรื่องสั้นว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการเขียนเรื่องสั้น การเก็บรวบรวม ข้อมูล คือผลงานการเขียนเรื่องสั้นในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจึงเน้นหนักไปที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ทำความเข้าใจ องค์ประกอบของเรื่องสั้นและสามารถนำไปใช้ได้จริง ในการเขียนสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง โดยได้มีการ สาธิต/บรรยายยกตัวอย่างการใช้องค์ประกอบของเรื่องสั้นและให้นักเรียนลงมือฝึกทำด้วยตัวเองด้วยการ ทำแบบฝึกหัดการใช้อองค์ประกอบเรื่องสั้นพร้อมไปกับให้วางแผนการเขียนเรื่องสั้นของตนเองไปด้วยตามที่ ตนเองถนัดหรือสนใจอยากเขียน เช่น ให้คิดแก่นเรื่อง ให้วางโครงเรื่องของเรื่องสั้นที่ตนจะเขียนแล้วนำมา เสนอแลกเปลี่ยนกันทั้งกับผู้วิจัยและกับนักเรียนผู้ร่วมโครงการคนอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดการเปรียบเทียบแตกขยายประเด็นความรู้การใช้อองค์ประกอบในการเขียนเรื่องสั้น ของกันและกัน และได้มีการเตรียมพร้อมเพื่อปฏิบัติการเขียนสร้างสรรค์ผลงานของตนเองต่อไป

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อวิเคราะห์ลักษณะสำคัญในการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาวิธีการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

3.ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ตัวบทหรือผลงานการเขียนเรื่องสั้นที่นำมาวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 184 ผลงาน เป็นผลงานการ เขียนเรื่องสั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 184 คน

3.2 นักเรียนเหล่านี้เป็นนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทั้งหมด 29 โรงเรียน โดยเฉลี่ยโรงเรียนละ 6 คน ($29 \times 6 = 174$) แต่มีนักเรียนผู้สนใจอยากร่วมโครงการอีก 10 คน จึงมีทั้งหมด 184 คน)

3.3 ในจำนวน 6 คนของแต่ละโรงเรียน มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน

4.ทฤษฎี/กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การเขียนเรื่องสั้นเป็นการแสดงออกทางทักษะการใช้ภาษาไทยด้านการเขียนในรูปแบบบันเทิงคดีที่ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการความคิดสร้างสรรค์เขียนเรื่องขึ้นมา เรื่องจึงมีสถานะเป็นเรื่องเล่าบันเทิงคดี การวิเคราะห์หาลักษณะสำคัญจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับทฤษฎี “ศาสตร์แห่งเรื่องเล่า (Narratology)” ที่เน้นวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ของตัวบทประเภทเรื่องเล่า (สฤเดช โชติอุดมพันธ์, 2559, หน้า 90)

การวิเคราะห์ผลงานการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานี้จึงมุ่งวิเคราะห์เนื้อหาและลักษณะสำคัญในฐานะเป็นเรื่องเล่าบันเทิงคดี โดยเน้นวิเคราะห์วิธีการเขียนตามองค์ประกอบของเรื่องสั้น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ แก่นเรื่อง (Theme) โครงเรื่อง (Plot) ตัวละคร (Characters) ฉาก (Setting) มุมมอง (Point of view) และบทสนทนา (Dialogue)

5.ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

มีตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางต้องรู้และควรรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 – ม. 6) ลำดับที่ 6 ตัวชี้วัด 4 กำหนดว่า “ผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ สาระการเรียนรู้แกนกลางต้องรู้ ได้แก่ การเขียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สารคดี บันเทิงคดี” กระนั้น การจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนย่อมไม่เหมือนกัน เน้นการเขียนรูปแบบแตกต่างกันก็ได้ เช่น บางที่อาจไม่ได้เน้นงานเขียนบันเทิงคดีเน้นสารคดี หรือบางที่เน้นบันเทิงคดีแต่อาจไม่ใช่ประเภทเรื่องสั้นก็ได้ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูล “สดใหม่” และ “ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด” สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ต้องการสำรวจและรวบรวมผลงานการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลโดยการปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการเขียนเรื่องสั้นเหมือนกันทุกคนทุกโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ลงพื้นที่ (ภาคสนาม) โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 29 โรงเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือผลงานการเขียนเรื่องสั้น โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง (แต่ละโรงเรียน) ใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง เริ่มต้นเป็นการบรรยาย/สาธิตความรู้เกี่ยวกับความหมายของเรื่องสั้นและวิธีการเขียนเรื่องสั้นตามองค์ประกอบของเรื่องสั้นให้นักเรียนทราบก่อน โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที หลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดการเขียนเรื่องสั้นตามองค์ประกอบของเรื่องสั้นเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจพร้อมๆ กับการวางแผนการเขียน ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ต่อมา ให้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนการเขียนโดยใช้องค์ประกอบของเรื่องสั้น ประมาณ 1 ชั่วโมง และสุดท้าย ให้นักเรียนปฏิบัติการเขียนเรื่องสั้น ประมาณ 1 ชั่วโมง

2. วิเคราะห์ จัดกลุ่ม และวิจารณ์ข้อมูลผลงานการเขียนเรื่องสั้นตามลักษณะสำคัญของเนื้อหาและวิธีการเขียน

3. เขียนนำเสนอรายงานการวิจัย

6. ผลการวิจัย

1. ด้านเนื้อหาการเขียนเรื่องสั้น

เรื่องสั้นหรือ “ตัวบทเรื่องสั้น” จำนวน 184 ตัวบทที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 184 คนเขียนขึ้น ได้สะท้อนให้เห็นการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับตัวนักเรียนโดยตรง เช่น ชุมชน หมู่บ้าน ครอบครัวพ่อแม่ พี่น้อง โรงเรียน เพื่อนเรียน เพื่อนบ้าน และเกี่ยวข้องกับบริบทแวดล้อมระดับกว้างขึ้น ได้แก่ ระดับสังคม ประเทศชาติ โดยสามารถแบ่งได้ 6 กลุ่มเนื้อหากว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 เรื่องสั้นมุ่งแสดงปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว

“ครอบครัว” หมายถึงพ่อแม่พี่น้องที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ใช้ชีวิตร่วมกันในฐานะเครือญาติ ร่วมสายโลหิต โดยอาจรวมถึงบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สายเลือดแต่ได้อยู่ในสายความสัมพันธ์นี้ด้วย เช่น ลูกบุญธรรม พ่อบุญธรรม นักเรียนได้เขียนเรื่องสั้นขึ้นมาโดยมุ่งแสดงการใช้ชีวิตปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวมี 20 เรื่อง โดยได้แสดงให้เห็นถึงการเขียนเล่าเรื่อง “ความเป็นครอบครัว” มีลักษณะเป็นสถาบันหรือรูปแบบความสัมพันธ์ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ “สำนักแห่งความรักความเสียสละ” ครอบครัวสามารถสร้างสำนักให้มนุษย์ได้รู้จักคิดถึงความรักและความเสียสละได้

เช่น เรื่องสั้น “ความทรงจำที่กาลเวลาไม่สามารถลบเลือน” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562) นักเรียนเขียนขึ้นเล่าเรื่องตัวละคร “ลูก” มีปัญหาเกี่ยวกับตัวละคร “แม่” คือลูกทำตัวไม่ดี ไม่เชื่อฟังแม่ ในขณะที่แม่เองกลับยังมุ่งมั่นทำงานเพื่อหาเงินมาหล่อเลี้ยงครอบครัว ส่งลูกเรียน กระทั่งล้มป่วยลงและเสียชีวิตในที่สุด ลูกจึงได้สำนึกถึงความรักความเสียสละที่แม่มอบให้แก่ตนเสมอมา ยิ่งได้มาอ่าน “บันทึก” ที่แม่เขียนไว้ ยิ่งย้ำเน้นคุณค่าดังกล่าวให้หนักแน่นล้ำค่า เพราะนี่เป็นประจักษ์พยานชั้นดี สำนักแห่งความรักความเสียสละที่แม่มีและมอบให้ลูกเสมอมาได้เกิดขึ้นกับลูก

“ผมอยากจะขอโทษแม่และอยากขอบคุณที่ทำให้ผมเกิดมาเป็นลูกแม่นะครับ ผมขอโทษที่ผมไม่เคยรู้อะไรไม่เคยสนใจแม่เลย ผมขอจำแม่คนนี้ไปตลอด แม่ที่ที่ผมได้ทุกอย่างแม่ชีวิต ถึงแม้กาลเวลาจะพาแม่ไปแต่ความรักที่แม่มีให้ผมไม่มีสิ่งใดมาลบเลือนได้จากความทรงจำของผมไปตลอดกาล”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562)

นี่คือการบอกเล่า “คำสารภาพและการรู้สำนึก” ของลูกหลังจากได้อ่านบันทึกของแม่ เรื่องสั้นที่นักเรียนกลุ่มนี้เขียนขึ้นเล่าเรื่องราวระหว่างแม่กับลูกในฐานะครอบครัวหนึ่ง ซึ่งไม่ได้มีฐานะดี แม่ต้องทำงานหนักขณะลูกก็ต้องเรียน เวลาที่แม่ใช้ไปเพื่อการทำงานเรียกได้ว่า “ทั้งชีวิต” ส่วนลูกก็ใช้เวลาไปกับการเรียน แต่ด้วยเป็นวัยรุ่นอยากรู้อยากลองผจญกับเพื่อนมีอิทธิพลสูงต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ทั้งแม่และลูกท้อหาหนทางโอกาสที่จะสร้างความสัมพันธ์แบบ “ครอบครัว” เป็นปัญหาสังคมในโลกสมัยใหม่ที่ลูกดึงเข้าสู่ “สังคมเมือง” มุ่งความเจริญทางวัตถุ การดำรงชีพด้วยเงินตรา มีภาระหนี้สินและไม่มีเวลาให้กัน (วรณิ พุทธิเจริญทอง, 2532, หน้า 41) เรื่องจบลงที่สำนึกผิดของลูกและการแสดง “ปณิธาน” ที่จะยึดมั่นจดจำความรักของแม่ที่มอบให้ตนตลอดไป ความรักที่ว่านี้ก็คือ ความรักที่เป็นความสัมพันธ์แบบครอบครัว ได้แก่

ความรักความเสียสละ เรื่องสั้นกลุ่มนี้แสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว ในแง่ที่ว่า “ครอบครัวคือสำนักแห่งความรักความเสียสละ”

1.2 เรื่องสั้นมุ่งแสดงปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน

คำว่า “เพื่อน” มีความหมายและความสำคัญต่อชีวิตในช่วงที่เรียกว่า “วัยรุ่น” หรือช่วง “หัวเลี้ยวหัวต่อ” ความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่ก้าวพ้นจากความเป็นเด็กที่จะต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของพ่อแม่หรือผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดภายใน “บ้าน” มาสู่วัย “แตกพาน” ที่จะต้องทำอะไรหลายอย่างได้ด้วยตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองคอยควบคุมดูแลใกล้ชิดอีกต่อไปโลกของพวกเขาไม่ใช่แค่พ่อแม่อีกต่อไป หากยังมีคน “รุ่นเดียวกัน” หรือ “ร่วมรุ่นกัน” ที่พวกเขาจะต้องใช้ชีวิตร่วมด้วยในสถานที่ซึ่งเรียกว่า “โรงเรียน” คนรุ่นเดียวกันหรือร่วมรุ่นนี้แหละคือ “เพื่อน” ที่พวกเขาใช้เวลาส่วนใหญ่สัมพันธ์ด้วย พบว่านักเรียนเขียนเรื่องสั้นมุ่งแสดงการใช้ชีวิตปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน 31 เรื่อง โดยได้ชี้ให้เห็นถึงการเขียนเล่าเรื่อง “ความเป็นเพื่อน” ในฐานะที่เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในช่วงวัยรุ่น ได้แก่ “มิตรภาพต้องเป็นไปเพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงาม” การมีเพื่อนการคบเพื่อนจะต้องเป็นไปเพื่อนำตัวพวกเขาไปข้างหน้า ได้ทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ เช่น ทำความดีทั้งต่อตนเองต่อเพื่อนด้วยกัน และต่อสังคม

เช่น เรื่องสั้นที่ไม่มีการตั้งชื่อ (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์, 2562) นักเรียนเขียนเล่าเรื่องชีวิตของตัวเองละครชื่อ “ธารี” เป็นนักเรียน ม. 6 ผู้มีชีวิตราบรื่นมีความสุข ได้เรียนในโรงเรียนดี มีเพื่อนดีถึงขนาดบอกว่า “ที่จะคบไปด้วยตลอดชีวิต” แต่ก็มีเหตุการณ์ทำให้ชีวิตเธอต้องสะดุดตั้งคำถามกับสิ่งที่ผ่านมา โดยเฉพาะกับความเป็นเพื่อนที่เธอหวังไว้สูง เมื่อเพื่อนมาขอให้ “เล่นไม่ซื่อ” คือ ให้แอบลงคะแนนให้ในใบเก็บคะแนนที่ครูมอบหมายให้เธอถือไว้ในฐานะหัวหน้าห้อง แต่แทนที่เพื่อนจะเข้าใจและยอมรับว่าตัวเองทำผิดกลับไม่พอใจพร้อมต่อว่าอย่างรุนแรง ทำให้ธารีผิดหวังมากกับความเป็นเพื่อนตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา ธารีจึง “ได้คิด” ถึงเรื่องความเป็นเพื่อนที่เธอมีกับคนเหล่านี้กระทั่ง “คิดได้”

“ธารีเคยคิดอยู่หลายครั้งเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเธอจนเธอก็คิดว่าสิ่งที่เธอทำมันไม่ผิด เธอทำแบบนี้ก็ถูกต้องที่สุดแล้ว การที่จะให้เธอเอาเปรียบคนอื่นนั้นเธอคงทำไม่ได้ ต่อให้เธอต้องอยู่อย่างเดียวดายก็ดีกว่าการเอาเปรียบคนอื่น...”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์, 2562)

การคิดได้ว่า “ต่อให้ต้องอยู่อย่างเดียวดายก็ดีกว่าการเอาเปรียบคนอื่น” แสดงถึง “โลกทัศน์ว่าด้วยความเป็นจริงของชีวิต” คือวิถีคิดของบุคคลในเรื่องเหตุเงื่อนไขที่กำหนดทางเดินชีวิต (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2550, หน้า 93) ของธารีที่ตั้งเงื่อนไขการคบเพื่อนในชีวิตของตนไว้ที่การไม่เอาเปรียบคนอื่น นี่คือการบอกว่า ถ้าจะมีเพื่อนก็ขอให้เพื่อนที่ไม่ต้องทำให้ตัวเองเอาเปรียบคนอื่น ความเป็นเพื่อนในความหมายนี้จึงมุ่งไปที่การนำเสนอแนวคิดที่ว่า “มิตรภาพต้องเป็นไปเพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงาม”

1.3 เรื่องสั้นมุ่งแสดงปฏิสัมพันธ์กับคู่รักต่างประเทศ

ความเป็นวัยรุ่น “วัยแตกพาน” นอกจากจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนรุ่นเดียวกันหรือร่วมรุ่นกันในแบบ “เพื่อน” แล้ว ในแบบ “คู่รัก” ก็เป็นสิ่งที่ชีวิตในช่วงนี้ต้องพบเจอ ซึ่งคู่รักในที่นี้ก็คือบุคคลต่างประเทศกับคนที่ได้มา “คบกันเป็นแฟน” พบว่า นักเรียนได้เขียนเรื่องสั้นมุ่งแสดงการใช้ชีวิตปฏิสัมพันธ์กับคู่รักต่างประเทศมีจำนวน 40 เรื่อง โดยแสดงให้เห็นการเล่าเรื่อง “ความเป็นคู่รัก” มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติคนหนุ่มสาว แต่สังคมโดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองยังไม่ยอมรับเพราะมุ่งหมายให้เรียนมากกว่ามีแฟน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จได้ ดังนั้นเรื่องสั้นจึงได้สะท้อนเรื่องราวการคบหาแฟนของนักเรียนในช่วงนี้เกี่ยวข้องกับ “ความเป็นครอบครัว” และ “การเรียนรู้” อย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ “รักได้แต่ต้องเรียนได้”

เช่น เรื่องสั้น “ความรักไม่ผิดแต่ผิดที่เวลา” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”, 2562) นักเรียนเขียนเล่าเรื่องชีวิตของตัวเองชื่อ “ฉันทน์” อายุ 15 ปี เป็นนักเรียนใหม่ของโรงเรียนแล้วมาพบกับรุ่นพี่ แอบชอบเขา พยายามจะติดต่อเชื่อมสัมพันธ์โดยเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่คือเฟซบุ๊ก (Facebook) ขอเป็นเพื่อนทางนี้แต่เขาก็ไม่รับสักรั้ กระทั่งวันหนึ่งเขารับเป็นเพื่อน ทำให้ “ฉันทน์” ดีใจมากถึงขั้น “เพื่อทั้งวัน” แม้จะชอบพี่คนนี้นัก แต่ตัวละคร “ฉันทน์” ก็ตระหนักดีถึงชีวิตตนเองยังมีเงื่อนไขหรือคนที่ตนต้องให้เขารับรู้ในฐานะผู้ปกครองของตนคือพ่อแม่ จึงได้เล่าต่อถึงชีวิตครอบครัวของตนว่าอยู่กับพ่อแม่ ทั้งคู่ทำงานจึงค่อนข้างให้อิสระในการคบหาใคร แต่มีเงื่อนไขคือ “ขอให้เรียนจบก่อน” จุดเริ่มต้นของการคบหากันระหว่าง “ฉันทน์” กับรุ่นพี่ ไม่ได้เป็นการพบหน้าพูดคุยกัน แต่เป็นการสื่อสารกันผ่านสังคมโลกออนไลน์ เริ่มที่การ “ทักแชต” และปฏิสัมพันธ์กันผ่านทางนี้เป็นหลัก การคบกันของทั้งคู่จึงอยู่ในโลกที่เรียกกันว่า “เสมือนจริง” มากกว่าจะเป็นโลกจริง ๆ ในชีวิตประจำวัน แต่ทั้งคู่ก็ได้คบหาดูใจกัน กระทั่งตัวละคร “ฉันทน์” โกลัเรียนจบม. 6 พี่จึงมาหาที่บ้านมาพบพ่อแม่ และพ่อแม่ของ “ฉันทน์” ก็ยอมรับ แต่ก็มีเงื่อนไขเช่นเดิมว่า “เรียนให้จบก่อน” ซึ่งในตอนจบ ผู้เขียนให้จบที่การบรรลุผลตามเงื่อนไขของพ่อแม่เรียบร้อยแล้วและได้แต่งงานครองคู่กันอย่างมีความสุข

*“เวลาผ่านไปเราจะจบมอหกลแล้ว พี่เขามาบ้านดีใจมาก พ่อแม่เรายอมรับ แต่ให้
เราเรียนต่อให้จบก่อน ตอนนั้นก็เรียนจบแล้ว เราสองคนก็แต่งงานอย่างมีความสุข”*

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”, 2562)

นี่คือเรื่องสั้นที่นักเรียนกลุ่มนี้เขียนขึ้นเล่าเรื่องราวความรักแบบหนุ่มสาว/การครองคู่/การใช้ชีวิตแบบคู่รัก ที่เป็นคนรักต่างประเทศกันตามธรรมชาติของชีวิตคู่ทั่วไป แต่จะเห็นได้ว่าด้วยความที่ผู้เขียนเองยังอยู่ในวัยเรียน การจะมีความรักตามธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปจึงต้องมีเงื่อนไขทาง “ครอบครัว” ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครองของผู้เขียนด้วย ซึ่งเงื่อนไขที่ว่าก็คือ การประสบความสำเร็จของวัยเรียนที่พ่อแม่ผู้ปกครองวางไว้เป็นเป้าหมายสำคัญให้ลูกหรือผู้อยู่ในความดูแลปกครองของตน ก็คือ การเรียนจบนั่นเอง เพราะอย่างน้อยสิ่งนี้จะสามารถประกันได้ว่าลูกหรือผู้อยู่ในความปกครองดูแลของตนจะมีความสามารถพึ่งพาตนเองและเป็นที่พึ่งคนอื่นได้ในอนาคตในวัยทำงานวัยผู้ใหญ่ต่อไป แม้จะได้ตอกย้ำถึงค่านิยมทางการศึกษาว่าสามารถทำให้คนได้เข้าไปสู่ความมั่งคั่งมีอำนาจได้ (วรรณิ พุทเจริญทอง, 2532, หน้า 45)

1.4 เรื่องสั้นมุ่งแสดงปฏิสัมพันธ์กับคู่รักเพศเดียวกัน หลากหลายเพศ ต่างวัย ต่างสถานภาพ

ความรัก ไม่จำเป็นว่าต้องเป็นเรื่องของเพศต่างกันคือเพศชายกับเพศหญิง เพราะความรักคือ ความคิดความรู้สึกที่มนุษย์ทุกคนสามารถเกิดมีขึ้นได้ภายในตัวตนของแต่ละคน เรื่องเพศที่เหมือนกัน เพศที่หลากหลาย สถานะหรือวัยที่ต่างกันก็ต่างไม่เป็นปัญหาต่อการที่คนจะมีความคิดความรู้สึกที่เรียกว่า “รัก” ต่อกันได้ นักเรียนได้เขียนเรื่องสั้นขึ้นมาโดยมุ่งแสดงการใช้ชีวิตปฏิสัมพันธ์กับคู่รักเพศเดียวกัน หลากหลายเพศ ต่างวัย ต่างสถานภาพ พบว่ามีจำนวน 9 เรื่อง โดยได้แสดงให้เห็นถึงการเขียนเล่าเรื่อง “ความรัก” ในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากรูปแบบ “ความรักหนุ่มกับสาว” หรือความรักต่างเพศที่สังคมทั่วไปยอมรับและคุ้นชิน

ความรักในรูปแบบอื่น ๆ ที่ว่านี้ มีมาช้านานแล้ว ยิ่งในปัจจุบัน สังคมมีลักษณะเปิดกว้างมากขึ้น ด้วยอิทธิพลของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ หลั่งไหลไร้ขอบเขต และการสื่อสาร เป็นไปได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงมากขึ้น วัฒนธรรมค่านิยมความคิดความเชื่อต่าง ๆ ล้วนถูกนำมาตีแผ่ เปิดเผยให้สังคมได้รับรู้เป็นเรื่องราวสาธารณะกันอย่างกว้างขวาง รักร่วมเพศ รักต่างวัย รักต่างสถานภาพ ล้วน เป็นสิ่งที่สังคมรับรู้กันอย่างเป็นปกติ ดังนั้น ในการเขียนเรื่องสั้นเล่าเรื่องที่ตนอยากเล่า จึงพบว่านักเรียน กลุ่มนี้ได้เขียนแสดงเรื่องราวความรักแบบอื่น ๆ ขึ้นมา ทั้งเพศหญิงด้วยกันหรือเพศชายด้วยกัน ปฏิสัมพันธ์ ต่างวัยที่ไม่ใช่แค่รุ่นพี่ หากคือกับคนที่อายุต่างกันถึงเป็นรุ่นพ่อแม่ รวมทั้งปฏิสัมพันธ์กับคนที่มิมีสถานภาพ ต่างกันที่ไม่ใช่แค่คนรวยกับคนจน แต่คือสถานภาพของผู้มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน เช่น ครูกับนักเรียน

เช่น เรื่องสั้นที่ไม่มีชื่อเรื่อง (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนบางไทรวิทยา, 2562) นักเรียน ได้เขียนเล่าเรื่องราวของตัวละคร “ฉันทน์” ซึ่งเป็นหญิงสาวนักศึกษาได้มีความหลังเคยมีความผูกพันกับชาย คนหนึ่งซึ่งเป็นรุ่นน้องชื่อ “กันต์” คือคนที่ช่วย “ฉันทน์” ไว้เมื่อตอน “ฉันทน์” อายุ 12 ขวบ ขณะที่ “กันต์” อายุ 10 ขวบ ซึ่งตัวละคร “ฉันทน์” ได้ตกหลุมรัก “กันต์” มาตั้งแต่ตอนนั้น แต่พอมาเจอกันอีกทีตอนเรียนอยู่ มหาวิทยาลัยแล้ว เธอตกใจมากเมื่อได้รู้ตัวว่าคนที่เธอตกหลุมรักมารวม 10 ปี ชอบผู้ชาย ไม่ชอบผู้หญิง คือ เป็นเกย์นั่นเอง แต่เธอก็ยังไม่ยอมแพ้ ขอรักต่อไปด้วยเชื่อว่าสามารถเปลี่ยนเขาได้ เมื่อคิดได้ดังนั้น ตัวละคร “ฉันทน์” จึงไม่เลิกล้มความตั้งใจสานสัมพันธ์กับตัวละคร “กันต์” ต่อไป และบอกรักทั้ง ๆ ที่ก็รู้ว่ากันต์เป็น เกย์ โดยเสนอว่าพร้อมยอมทุกอย่าง เพราะรักมาก สุดท้ายจบที่กันต์ ตัวละคร “ฉันทน์” และชายอีกคนนั่ง ทานข้าวด้วยกันในบ้าน โดยตัวละคร “ฉันทน์” บอกว่า

“การอยู่แบบ 3 คนสามภรรยา ฉันทน์รู้แล้วว่าฉันทน์ทำได้ทุกอย่าง ถ้าฉันทน์ได้อยู่กับเขา ไม่ว่าเขาจะมีสามีหรือภรรยา ฉันทน์ก็ยอม เพราะฉันทน์รักเขา ทุกอย่างอยู่ที่ใจไม่ใช่เพศ”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนบางไทรวิทยา, 2562)

นี่คือเรื่องสั้นที่นักเรียนกลุ่มนี้เขียนขึ้นเล่าเรื่องราวความรักระหว่างเพศที่ไม่ใช่จบที่เพศต่างกัน “ชายหนุ่มกับหญิงสาว” หากยังมีความหลากหลายทางเพศ คือ ผู้ชายที่รักผู้ชายด้วยกัน ทว่าผู้หญิงเอง กลับมีความรู้สึกรักแบบต่างเพศตามธรรมชาติ “ชายหนุ่มกับหญิงสาว” ปกติทั่วไป แต่ในเรื่องที่จบโดยให้ ผู้หญิงพร้อมอยู่ร่วมเป็นภรรยาของผู้ชายที่เป็นเกย์ซึ่งเขาก็มีคู่รักของเขาอีกคน ได้สันคลอน “ระบบคุณค่า (value system) ที่เป็นเรื่องการลำดับความสำคัญของคุณค่า การยกให้คุณค่าหนึ่งสำคัญกว่าอีกคุณค่า

(เกศินี จุฑาวิจิตร, 2550, หน้า 69) ในที่นี้ได้แก่ คุณค่าความสัมพันธ์ทางเพศร่างกายกับคุณค่าความสัมพันธ์ทางจิตใจที่ไม่ยึดติดกับเพศร่างกาย นี่เป็นการสื่อสารให้เห็นว่า เรื่องเพศไม่สำคัญเท่ากับเรื่องหัวใจที่จะรักกันได้ และเรื่องเพศมีมากกว่าหนึ่งรูปแบบ นั่นคือ “เพศมีความหลากหลาย ความรักหรือการสร้างปฏิสัมพันธ์จึงจะต้องหลากหลายตามด้วย”

1.5 เรื่องสั้นมุ่งแสดงบทบาทการเรียนรู้การใช้ชีวิต

นอกเหนือจากการปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวเพื่อนและคู่รักแล้ว ชีวิตในช่วงวัยรุ่นย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นเรื่อง “การเรียนรู้” โดยการเรียนเองจะเห็นได้ว่าบางคนในวัยนี้มีปัญหาอุปสรรคมากมาย ซึ่งก็คือเป็นปัญหาอุปสรรคในเรื่องของการใช้ชีวิตด้วยนั่นเอง ดังนั้น ในการเขียนเรื่องสั้นเล่าเรื่องขึ้นมา จึงมีนักเรียนกลุ่มนี้เขียนเล่าเรื่องในลักษณะสะท้อนปัญหาหรือความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเรียนไปพร้อมกับทำงานหรือคิดแสวงหาหนทางในการใช้ชีวิตให้รอดปลอดภัยเพื่อก้าวสู่วัยทำงานและผู้ใหญ่ที่สามารถดำรงชีพเลี้ยงตัวเองและคนอื่นได้อย่างมีความสุขหรือไม่ให้ลำบากเกินไป เรื่องสั้นที่มุ่งแสดงบทบาทการเรียนรู้การใช้ชีวิตกลุ่มนี้พบว่า มีทั้งสิ้น 33 เรื่อง โดยได้แสดงให้เห็นถึงการเขียนเล่าเรื่องการเรียนรู้กับการใช้ชีวิตซึ่งเป็นการตีแผ่สะท้อนให้เห็นชีวิตของวัยรุ่นที่ข้องแวะอยู่กับการเรียนพร้อมกับการที่จะต้องดำรงชีวิตให้ผ่านพ้นหรือเอาชนะให้ได้ โดยเรื่องแสดงให้เห็นถึงความพยายามแสวงหาแนวทางในการทำให้ชีวิตอยู่รอดปลอดภัยหรือประสบความสำเร็จให้ได้ ทั้งนี้ไม่ใช่เพื่อตัวเองเท่านั้น หากที่สำคัญคือเพื่อคนอื่น เพื่อคนรัก เพื่อครอบครัว ตลอดจนเพื่อสังคมที่ดำรง เรื่องสั้นเหล่านี้แสดงถึงการครุ่นคิดการใช้ชีวิตกับการเรียนให้ดีที่สุดเพื่อเป็นเส้นทางนำไปสู่การใช้ชีวิตในช่วงวัยทำงานและวัยผู้ใหญ่ที่จะสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้ทั้งกับตนเองและคนอื่นต่อไป

เช่น เรื่องสั้น “คน=คน” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนอยุธยาอนุสรณ์, 2562) เล่าเรื่องถึงชีวิตหมอหนุ่มคนหนึ่งที่เป็นหมออาสาไปรักษาชาวบ้านในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง โดยจะอยู่ที่หมู่บ้านหนึ่ง ๆ เป็นเวลา 2 สัปดาห์ก็จะย้ายไปหมู่บ้านใหม่ต่อ ๆ ไป เรื่องราวของหมอหนุ่มคนนี้เป็นเรื่องแสดงให้เห็นถึงความเป็นคนมีจิตอาสา มีอุดมการณ์ในการช่วยเหลือคนอื่น โดยมีตัวละครอีกตัวซึ่งเป็นเด็กหญิงชื่อ “แก้ว” เป็นคนรู้จักมักคุ้นกัน เมื่อยายของเด็กหญิงแก้วป่วย เธอจึงมาตามหมอหนุ่มไปรักษายายจนหายป่วย แล้วได้แสดงน้ำใจไมตรีต่อกัน อันนำไปสู่การสนทนากันระหว่างแก้วกับหมอที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องนี้ นั่นคือเรื่องราวความเจ็บป่วยของแม่ของหมอที่เมื่อนำไปโรงพยาบาลแล้วแต่ยังไม่ได้รับการรักษาให้ทันเวลาที่เนื่องจากมีคนป่วยมาก หมอมีน้อย และที่สำคัญมีญาติคนป่วยที่เป็นผู้มีอิทธิพล เพราะบริจาคเงินให้โรงพยาบาลมาพยายามให้หมอไปรักษาคนป่วยของตน สุดท้ายแม่ของหมอก็เสียชีวิต นี่คือการเปลี่ยนที่เป็นคำตอบต่อคำถามของแก้วว่าทำไมมาเป็นหมอ หมอหนุ่มได้แสดงความตั้งใจจะรักษาคนอื่นเพื่อสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นในด้านการรักษาสุขภาพ โดยการเรียนหมอ เรื่องจบที่ตอนหมอกำลังจะจากหมู่บ้านนี้ไปหมู่บ้านอื่น แล้วแก้ววิ่งมาบอกหมอว่าจะเป็นหมอ

“หมอคะหมอ” เสียงคุ้นเคยของแก้วดังมา ผมหันไปมองเห็นแก้วรีบวิ่งมาหาผม แล้วแก้วก็ส่งเสียงบอกว่า “หนูจะเป็นหมอ หมอคะ คอยให้กำลังใจหนูด้วยนะ”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนอยุธยาอนุสรณ์, 2562)

นี่คือเรื่องสั้นที่นักเรียนกลุ่มนี้เขียนขึ้นเล่าเรื่องราวการใช้ชีวิตเพื่อช่วยเหลือคนอื่น โดยมีเครื่องมือสำคัญในการช่วยทำให้การใช้ชีวิตได้ตามนั้น ได้แก่ “การเรียนรู้” สะท้อนถึงกระบวนการแสวงหาและการสร้างความรู้กับความจริงต้องเกิดขึ้นภายใต้สิ่งที่เรียกว่า “โลกทัศน์” (เกคินี จุฑาวิจิตร, 2550, หน้า 73) คือโลกทัศน์ “ความเป็นธรรมความเท่าเทียม” ได้นำพาตัวละครพบความรู้และความจริงในการใช้ชีวิตว่าหากต้องการสร้างความเป็นธรรมความเท่าเทียมในการช่วยเหลือชีวิตคนอื่นก็จะต้องมุ่ง “เรียนหมอ” ให้สำเร็จ “เป็นหมอ” ตอนจบของเรื่องที่ทำให้เด็กหญิงแก้ววิ่งมาบอกหมอว่าจะเป็นหมอ ยิ่งเป็นการตอกย้ำว่า เด็กรุ่นต่อ ๆ ไป สามารถใช้ชีวิตเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อคนอื่นได้ ก็เพราะเป็นผลติมาจากการที่รุ่นก่อนได้ทำประโยชน์ไว้ให้เห็นเป็นตัวอย่าง การใช้ชีวิตแบบนี้ผ่านเครื่องมือคือการมุ่งมั่นตั้งใจเรียนเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือผู้อื่นโดยเฉพาะเรื่องความเป็นธรรมความเท่าเทียมนี้เองเป็นบทบาทของการเรียนกับการใช้ชีวิตที่นักเรียนกลุ่มนี้เขียนเรื่องสั้นขึ้นมาเสนอบอกเล่าเรื่องราวเป็นเรื่องเล่าไว้ในรูปแบบงานเขียนแนวนั้นเชิงคติ

1.6 เรื่องสั้นมุ่งแสดงการใช้จินตนาการแต่งเรื่องสมมุติ

เรื่องสั้นเป็นประเภทหนึ่งของงานเขียนแนวนั้นเชิงคติ ซึ่งเป็นงานที่เขียนขึ้นเพื่อสร้างความเพลิดเพลินบันเทิงใจให้กับผู้อ่าน มีสถานะเป็นเรื่องแต่งหรือเรื่องสมมุติ เป็นการเล่าเรื่องที่ต่ออาศัยจินตนาการความคิดเป็นหลัก เรื่องสมมุติที่ว่านี้อาจได้มาจากจินตนาการถึงสิ่งเป็นจริงที่พบได้ในชีวิตประจำวันหรืออาจได้มาจากจินตนาการถึงเรื่องความคิดความเชื่อในสิ่งที่ไม่มีอาจเห็นหรือสัมผัสได้ เช่น อำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือจริง รวมไปถึงเรื่องเล่า ตำนาน นิทานต่าง ๆ วรรณกรรมวรรณคดี ตลอดจนละครภาพยนตร์ พบว่า นักเรียนได้เขียนเรื่องสั้นแนวนั้นมุ่งแสดงถึงการใช้จินตนาการแต่งเรื่องสมมุติขึ้นมามีจำนวน 51 เรื่อง โดยได้แสดงให้เห็นถึงการเขียนเล่าเรื่องที่มีลักษณะการใช้จินตนาการถึงสิ่งที่ไม่จริง นั่นคือการทำให้อะไรที่มีสถานะเป็นเรื่องแต่งเรื่องสมมุติ ที่นอกจากมุ่งสร้างความเพลิดเพลินบันเทิงใจแล้วยังได้นำไปสู่การให้ “แง่คิด” หรือ “คติธรรมคำสอน” ไว้เตือนใจ ไว้ให้คิดตาม อันเป็นลักษณะสำคัญที่ขาดไม่ได้ของเรื่องแนวนั้น

เช่น เรื่องสั้น “ฉันเป็นต้นไม้” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์, 2562) เล่าเรื่องในลักษณะ “นิทาน” โดยตัวละครสำคัญคือ “ต้นไม้” ที่มีความปรารถนาอยากรู้จัก “น้ำตก” หลังจากได้ยินมดคำคุยกันถึงเรื่องมดแดงไปตายกันหมดที่น้ำตก ต้นไม้ไม่สามารถเดินได้ เรื่องการไปดูน้ำตกให้รู้ที่น้ำตกเป็นอย่างไรนั้นจึงเป็นแค่ความเพ้อฝัน ที่ทำได้คือพยายามสอบถามผู้ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นกระรอก เป็นนก กลับได้รับคำตอบไม่สู้ดีนัก โดยเฉพาะนก ได้ตำหนิต้นไม้ที่เดินไม่ได้ว่าอย่าคิดเพ้อเจ้อ แต่ต้นไม้ก็ยังไม่ยอมแพ้ ความพยายามขยับรากลูบไปได้ แต่ก็ไม่ได้ร่วม 10 ปี ต้นไม้จึงล้มเลิกความตั้งใจที่จะไปดูน้ำตก แต่แล้วก็เกิดเหตุแผ่นดินไหว ทำให้ต้นไม้สามารถขยับรากลูบได้ ต้นไม้ก็ออกเดินทางไปจนถึงน้ำตกจนได้ และดีใจเมื่อได้พบน้ำตกจริง ๆ ขณะเดียวกันไม่ทันได้ตั้งใจนานก็เกิดความเสียใจตามมา เพราะว่าต้นไม้ไม่ได้เห็นภูเขาที่ตนเคยเห็นเคยอยู่กับมันมาตลอดชีวิตที่ผ่านมา

“ฉันดีใจจริง ๆ วันนี้ก็ทำสำเร็จสักที อ้าวแต่ทำไมมองไปข้างหลังไม่เห็นภูเขาที่ฉันชอบเลยสักลูกเดียวละ หรือว่าฉันจะไม่ได้เห็นภูเขาอีกแล้ว ฉันเนี่ยผิตัวเอง ที่มีแต่ความพยายามไม่มีความพอใจในสิ่งที่ฉันมี ถ้าฉันพอใจกับภูเขา 3 ลูก ก็คงไม่ต้องมานั่งเสียใจอย่างนี้หรอก”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์, 2562)

นี่คือเรื่องสั้นที่นักเรียนกลุ่มนี้เขียนขึ้นเล่าเรื่องราวที่มีลักษณะคล้ายนิทาน ซึ่งตอนท้ายย่อจบด้วยการให้แง่คิด เป็นความนิยมในการจบการเล่าเรื่องแบบนิทานที่มีลักษณะ “สรุปเรื่อง” โดยการนำคติธรรมคำสอน อุปนิสัยแบบอย่างหรือพฤติกรรมไม่ควรประพฤติมาเสนอไว้ (สุดารัตน์ เสรีวัฒน์, 2522, หน้า 33-34) ในเรื่องนี้ก็คือ มีแต่ความพยายามแต่ถ้าไม่มีความพอใจด้วยยอมทำให้ชีวิตผิดพลาดได้ เหมือนต้นไม้ที่พยายามไม่หยุดในการเดินทางไปให้รู้ให้เห็นน้ำตกที่ตนไม่เคยเห็นมาก่อน จนกระทั่งทำให้ตนสูญเสียสิ่งที่เคยมีสิ่งที่มีความหมายกับตัวเองมากคือ ภูเขา ด้วยความที่เนื้อหาของเรื่องสั้นนี้มีลักษณะเป็นนิทาน ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้เป็นเบื้องต้นอยู่แล้วว่า นิทานย่อมไม่ใช่เรื่องจริง เมื่อนักเรียนเขียนเรื่องสั้นแนวนี้ขึ้นมา ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าการเล่าเรื่องของนักเรียนมีสถานะเป็นแค่ “การใช้จินตนาการสร้างเรื่องสมมุติ”

2. ด้านวิธีการเขียนเรื่องสั้น

การเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4 – ม. 6) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 184 คน เรื่องสั้น 184 เรื่อง เหล่านี้ ได้แสดงให้เห็นถึงกลวิธีการเขียนที่ใช้องค์ประกอบของงานเขียนแนวนั้นถึงคิดได้ไม่เต็มที่ในการเขียนหรือ “สร้างสรรค์” เรื่องเล่าของตัวเองขึ้นมา คือ มีการใช้องค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะ “เพียงผิวเผิน” หรือบางครั้งประกอบมีการใช้ผิดพลาด ซึ่งการใช้องค์ประกอบที่ว่านี้ผู้วิจัยได้กำหนดไว้เป็น 6 หัวข้อตามองค์ประกอบของเรื่องสั้น ดังต่อไปนี้

2.1 การสร้างและนำเสนอแก่นเรื่อง

แก่นเรื่อง (theme) คือความคิดรวบยอดที่อยู่ในเรื่องราว เป็นความหมายของเรื่องที่ถูกเขียนต้องการสื่อ (เพลินตา, 2543, หน้า 59) การสร้างแก่นเรื่องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนนำเสนอเนื้อหาเป็นเรื่องเล่าขึ้นมาในรูปแบบเรื่องสั้นนี้จะพบได้ว่ามีความหลากหลายตามเนื้อหาที่มีตั้ง 6 กลุ่ม แต่จะพบว่าส่วนใหญ่มีการนำเสนอแก่นเรื่องตรงไปตรงมา คือมักเขียนระบุไว้ในตอนท้ายของเรื่องคล้ายเป็นการปิดเรื่องด้วยการให้แง่คิด คติธรรมคำสอน เช่น เรื่องสั้น “ความกตัญญูของลูกที่มีต่อพ่อแม่” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562) ที่เป็นเรื่องของลูกสาวคนหนึ่งของครอบครัวพ่อแม่ลูกที่มีอาชีพค้าขาย มีฐานะยากจน ลูกสาวกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความใฝ่ฝันอยากเรียนคณะนิติศาสตร์ เป็นนักกฎหมาย ทุกวันหลังเลิกเรียนจะไปช่วยพ่อแม่ขายของที่ตลาด มีความกตัญญู ทำงานเก็บเงินรับผิดชอบแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ เมื่อจบชั้นม. 6 เธอก็สอบเข้าเรียนต่อคณะนิติศาสตร์ได้ตามตั้งใจ ประพฤติตัวเช่นเดิมคือเรียนไปด้วย ทำงานไปด้วย เพื่อเก็บเงินแบ่งเบาภาระพ่อแม่ กระทั่งเรียนจบปริญญาตรี ประสบความสำเร็จ มีงานทำสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

แก่นเรื่องคือ “ความกตัญญูต่อพ่อแม่ทำให้คนประสบความสำเร็จ” ผู้เขียนได้เขียนระบุไว้ในตอนท้ายของเรื่อง ทำนองสรุปปิดเรื่องด้วยการให้แง่คิด ดังข้อความว่า

“ฉันกับพ่อแม่ได้ยืนถ่ายรูปร่วมหน้าพร้อมตากัน พร้อมกับความภาคภูมิใจ ความเพียรพยายามถึงแม้จะมีอุปสรรคมาขัดขวางก็ไม่เคยย่อท้อต่อความยากลำบาก คนเราถ้ามีความพยายามไม่มีคนไหนหรอกที่จะไม่ประสบความสำเร็จดังใจหมาย ฉันก็ได้มีงานทำมีเงินเลี้ยงครอบครัวเลี้ยงตัวเองนี่คือผลของความกตัญญูต่อพ่อแม่”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562)

จะเห็นได้ว่า ข้อความข้างต้นที่ว่า “ฉันก็ได้มีงานทำมีเงินเลี้ยงครอบครัวเลี้ยงตัวเองนี่คือผลของความกตัญญูต่อพ่อแม่” นี่ก็คือแก่นเรื่องซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอไว้โดยวิธีการนำมาเขียนระบุไว้เป็นข้อความปรากฏอยู่ท้ายเรื่อง เป็นการแสดงให้เห็นว่า นักเรียนเขียนเรื่องสั้นขึ้นมา โดยมีวิธีการเขียนนำเสนอแก่นเรื่องเป็นแบบ “ตรงไปตรงมา”

2.2 การวางโครงเรื่อง

โครงเรื่อง (Plot) คือแบบแผนหรือระบบที่นักเขียนสร้างขึ้นเป็นแนวทางกำหนดลักษณะบทบาทของตัวละคร กำหนดเหตุการณ์ข้อเท็จจริงของเรื่อง มีบทบาทต่อการดำเนินเรื่องและการพัฒนาการของตัวละคร เป็นกรอบของเรื่อง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2547, หน้า 38) เรื่องสั้นที่นักเรียนเขียนขึ้นมา แสดงให้เห็นว่ามีโครงเรื่องแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เริ่มตั้งแต่การเปิดเรื่องเป็นการบรรยาย อาจเป็นฉากหรือตัวละคร แบบระบุชื่อมาหรือการกระทำของตัวละครที่ไม่มีการพรรณนา เช่น การเปิดเรื่องในเรื่องสั้นที่นักเรียนเขียนโดยไม่ได้ตั้งชื่อเรื่อง (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562)

“ในครอบครัวของผม อาศัยอยู่ในบ้านหลังเล็ก ๆ ครอบครัวของผมมีฐานะที่ไม่ค่อยรวยมากนัก ครอบครัวของเรามีสมาชิกกัน 3 คน มีพ่อแม่และผมที่บ้านของผมประกอบอาชีพทำเกษตรกรรม พ่อและแม่ผมทำงานหนักเพื่อที่จะส่งผมเข้าเรียนหนังสือ มีโรงเรียนดี ๆ มีเงินใช้ไม่ยอมให้ผมลำบาก”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562)

จะเห็นได้ว่า มีการใช้ภาษาเชิงการบรรยายเล่าเรื่องราวถึงครอบครัวของตัวละครผม อยู่ในบ้านเล็ก ๆ มีสมาชิก 3 คน ไม่มีการใช้ภาษาเชิงพรรณนาที่แสดงถึงการมุ่งเปิดเรื่องให้น่าสนใจ ในการดำเนินเรื่อง โดยการสร้างความขัดแย้งจะนิยมสร้างให้มีความขัดแย้งเดียว จนบางเรื่องความขัดแย้งเดียวที่ว่าแค่การเล่าระบุมานั่น ไม่มีเหตุการณ์แสดงให้เห็นการกระทำของตัวละครหรือสิ่งขัดแย้งให้เห็นชัด ดังในเรื่องสั้น “มิตรภาพที่ดี” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบางปะหัน, 2562) สร้างความขัดแย้งของตัวละครเพียงแค่ “การทะเลาะกัน” ของกลุ่มเพื่อนแล้วก็จบที่ไม่สนใจคบเพื่อนบางคนเท่านั้น

“มีเพื่อนสนิทอยู่กลุ่มหนึ่งมีอยู่ 8 คน อิงค์ ที พลอย แป้ง บัส บุ้ม เบส ออม มาวัน หนึ่งอิงค์ได้ชอบทีแต่ก็รู้ว่าทีไม่ชอบเธอ ยิ่งพยายามทำให้ทีชอบแต่ทีก็ไม่ชอบ ทุกคนในกลุ่มได้เตือน แต่เธอลังกลับไม่สนใจ แล้วบัสได้คุยกับอิงค์ อิงค์บอกว่าเธอจะไม่สนใจใคร นอกจากที และบัสเอามาบอกทุกคนในกลุ่ม และทุกคนในกลุ่มทนไม่ไหวจึงปล่อย จึงทะเลาะกัน ทำให้กลุ่มแตกแยก... บัสเลยพูดมาอีกว่าปล่อยทิ้งไปเถอะ อิงค์ไม่ได้ชอบพวกเราเลย ทีเลยพูดว่าทำไมเป็นคนแบบนี้ พวกเราจึงไม่สนใจ จากนั้นพวกเราก็ก็นั่นใจอีกเลย”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบางปะหัน, 2562)

นี่เป็นความขัดแย้งที่เพียงการเล่ามาให้เห็นว่าใครขัดแย้งกับใครเท่านั้นแล้วก็จะเรียบเรียงแบบไม่มีการคลี่คลายให้เห็นว่าความขัดแย้งเหล่านี้ได้มีการเรียนรู้มีการพัฒนาอย่างไรบ้าง นอกจากการให้ตัวละคร “ไม่สนใจ” ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างความขัดแย้งไม่ซับซ้อน

ส่วนการปิดเรื่อง จะเห็นได้ว่าการปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายด้วยคำคม แง่คิด เจ็บคิดธรรม คล้ายเป็นการปิดเรื่องแบบนิทานที่จะต้องมียุทธ “เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า...” เช่น เรื่องสั้น “ความกตัญญูคือหนทางแห่งความสำเร็จ” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาธรรม, 2562) ที่มีการปิดเรื่องแบบทิ้งท้ายให้แง่คิดคติเตือนใจในเรื่องการไม่ยอมแพ้และมีความกตัญญูรู้คุณจะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ

“เมื่อใดที่ทุกคนยังไม่ยอมแพ้ต่อชะตากรรมและยังดิ้นรนต่อไป สักวันหนึ่งจะต้องมีวันที่ดีอย่างแน่นอน เหมือนชายหนุ่มที่ชื่อว่าหมาย ถึงไม่ได้จะเกิดมาในครอบครัวที่ร่ำรวยแต่ก็มีความพยายามต่อสู้จนประสบความสำเร็จ หรือผู้มีพระคุณต่อเราคือพ่อแม่ ผู้ใดก็ตามที่มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ผู้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับชัยชนะในทุกสิ่งและเป็นที่ยกย่องสรรเสริญตลอดไป”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาธรรม, 2562)

นี่เป็นการปิดเรื่องแบบให้แง่คิด ไม่ใช่แบบสมจริงในชีวิต หากคือแบบนิทานคติธรรมมากกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นนักเรียนยังคงเล่าเรื่องในแบบนิทานอยู่นั่นเอง

2.3 การสร้างและนำเสนอตัวละคร

ตัวละคร (Characters) คือบุคคลสมมุติ ผู้ทำหน้าที่ให้เรื่องดำเนินต่อไป หรือเป็นผู้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเนื้อเรื่อง (ยุริฉัตร บุญสนิท, 2538, หน้า 36) ในเรื่องสั้น 184 เรื่อง นักเขียนมักสร้างตัวละครให้มีลักษณะแบบแผนหรือเป็นตัวละครน้อยลักษณะ ไม่สามารถทำให้เห็นตัวละครมีพัฒนาการหรือมีตัวตนอารมณ์ที่ซับซ้อนหลากหลายในการเล่าเรื่องได้ เช่น เรื่องสั้น “รักไม่ยุ่งมั่งแต่เรียน” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนปากกรานพิทยา, 2562)

“มีเด็กสาวและเพื่อนกลุ่มหนึ่งนั่งคุยกันเรื่องไปเที่ยว นั่งคุยกันอยู่สักพัก เด็กสาวคนหนึ่งพูดว่า เธอไปเที่ยวด้วยกันไหม เด็กคนนี้บอกว่า เราไม่ไปอะ เราต้องอ่านหนังสือ และวันหนึ่งก็มีผู้ชายทักมาคุยในเฟส ผู้ชายคนนั้นเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกับเขา เพราะคุยกันสักพักผู้ชายขอคบผู้หญิงก็ตกลง พอคบกันนานเข้าจะเริ่มไม่ได้อีก ผู้หญิงก็บอกเลิกจากแฟนมาเป็นเพื่อน จากที่บอกเลิกไปก็เรียนเทอม 2 และเรียนไปเรื่อย ๆ จนจบ... จนกระทั่งเขาเรียนเข้ามหาวิทยาลัยได้จะรับปริญญา และทำงานอย่างที่เขาใฝ่ฝันได้ เขารู้ว่าการเรียนสำคัญกว่าการมีความรักหรือเรื่องเที่ยวต่าง ๆ จนหาเงินเลี้ยงพ่อแม่ในยามท่านแก่ตัวลง และก็ช่วยเหลือในยามที่ท่านจากเราไป ไม่มีใครช่วยเขาได้นอกจากตัวเขาเอง”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนปากกรานพิทยา, 2562)

นี่คือเรื่องราวของตัวละครสำคัญคือ “เด็กสาว” มีลักษณะแบบน้อยลักษณะ ได้แก่ เป็นคนขยัน ตั้งใจเรียน ไม่ยุ่งเรื่องเที่ยวเรื่องรัก มุ่งเรียนอย่างเดียว ตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นแบบนี้ทำให้ผู้อ่านพบแต่มุมเดียวของตัวละคร ได้แก่ ความเป็นคนตั้งใจเรียน ใฝ่ดี ถึงแม้จะดูเหมือนมีพัฒนาการตั้งแต่เรียนมัธยมเข้ามหาวิทยาลัย และเรียนจบทำงานหาเงินเลี้ยงพ่อแม่ได้ แต่นั่นเป็นแค่เรื่องของเหตุการณ์ที่ดำเนินไปตามกาลเวลา ไม่ใช่นิสัยหรือพฤติกรรมของตัวละคร แม้เวลาผ่านไป เด็กสาวเติบโตขึ้นแต่นิสัยหรือพฤติกรรมของตัวละครยังเหมือนเดิม เป็นคนตั้งใจเรียนใฝ่ดีเหมือนเดิม นี่คือการสร้างตัวละครให้มีลักษณะน้อย ซึ่งก็นำไปสู่การมองเรื่องเล่านี้ไม่มีความสมจริงได้

2.4 การสร้างและนำเสนอฉาก

ฉาก (Setting) คือสถานที่ เวลาและสภาพแวดล้อมที่เหตุการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้น (ยุรฉัตร บุญสนิท, 2538, หน้า 89) ซึ่งรวมถึงบรรยากาศ (Atmosphere) และอารมณ์ (Mood) ของเรื่องด้วย (เถกิง พันธุ์เถกิงอมร, 2541, หน้า 823) ในการสร้างและนำเสนอฉาก จะพบว่าเรื่องสั้นที่นักเรียนเขียนมาแสดงให้เห็นว่าไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะเป็นเพียงการเอ่ยถึงสถานที่หรือแค่เอ่ยชื่อเท่านั้น รวมไปถึงบรรยากาศของฉากก็ปรากฏว่าพบได้น้อยมาก เช่น เรื่องสั้น “ความรักในวัยเรียน” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบางปะหัน, 2562)

“หลังจากนั้นผู้ชายก็เปลี่ยนนิสัยและหันกลับมาตั้งใจเรียนเหมือนผู้หญิงพากันเรียนจบมัธยมและไปต่อมหาวิทยาลัยด้วยกันทั้งคู่ตั้งใจจดทน มุ่งมั่นขยันจนเรียนจบปริญญามาให้พ่อแม่ภาคภูมิใจและหางานทำจนสำเร็จผู้ชายได้เป็นครูอังกฤษของโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในกรุงเทพ ผู้หญิงได้เป็นครูภาษาไทยบรรจุที่โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในบางปะหัน”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบางปะหัน, 2562)

จะเห็นว่าข้อความที่ขีดเส้นใต้ นั่นคือ ฉาก ประเภทภูมิประเทศ ซึ่งโดยทั่วไปนักเขียนจะต้องสร้างขึ้นมาให้มีรูปร่าง เห็นลักษณะของฉาก ทำให้ผู้อ่านได้จินตนาการนึกเห็นภาพไปตาม ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นความสมจริง นำตัวผู้อ่านเข้าไปร่วมกับเหตุการณ์ได้ เพราะฉากคือสถานที่และคือบรรยากาศที่ตัวละคร

ได้แสดงบทบาทต่าง ๆ หรือเป็นสถานที่ให้เกิดเรื่องราวขึ้น ฉากจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างและนำเสนอออกมาให้ชัดเจน แต่นักเรียนยังไม่ได้ทำถึงขั้นนี้ เนื่องจากการเล่าเรื่องของพวกเขายังติดอยู่ที่เรื่องราวหรือเหตุการณ์มากกว่า

2.5 การใช้มุมมอง

มุมมอง (Point of view) หมายถึงใครเป็นผู้เล่าหรือถ่ายทอดเรื่องราวในเรื่อง (เพลินตา, 2543, หน้า 33) ซึ่งก็คือเทคนิควิธีการเสนอเรื่องให้ผู้อ่านรับรู้หรือเห็นเหตุการณ์ พฤติกรรมของตัวละครในเรื่องผ่านสายตาผู้ใด ใครเป็นผู้เล่าเรื่อง (พจนจิรา จันทรดำ, 2547, หน้า 48) ในการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียน ในฐานะเป็นผู้เล่าเรื่องจะพบว่านักเรียนมีการใช้มุมมองทั้งแบบตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่าโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และแบบผู้แต่งรู้แจ้งเห็นจริงเป็นผู้เล่า แต่ก็พบว่ามีย่อยเรื่องใช้มุมมองในการเล่าเรื่องสับสน คือมีทั้ง 2 แบบอยู่ด้วยกัน คือในตอนเดียวกัน กำลังใช้ชื่อตัวละครเล่าเรื่องอยู่ บรรทัดต่อมากลับเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 เช่น ในเรื่องสั้นที่ไม่มีชื่อเรื่อง (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนบางปะหัน, 2562)

“สายหยุดเป็นผู้หญิงที่มีนิสัยชอบนินทาผู้อื่น ซึ่งแต่ละวันเขาจะมาโรงเรียน แล้วจับกลุ่มคุยกับเพื่อนๆ เขามีเพื่อนสนิทที่คอยช่วยเหลือเขาตลอด เพื่อนสนิทเขาชื่อว่า ธารน้ำ ซึ่งทั้งสองคนมีนิสัยที่แตกต่างกันมาก สายหยุดจะเป็นคนรำเริงไม่สนใจในเรื่องเรียน ลักเท่าไร แต่ธารน้ำที่เป็นเพื่อนสนิทของเขา มีนิสัยที่ชอบอยู่แบบสงบไม่วุ่นวาย เป็นคนตั้งใจเรียน เรียบร้อย จะเป็นคนที่ช่วยเหลือสายหยุดในเรื่องเรียนมาโดยตลอด ตั้งแต่มัธยมจนถึงเราทั้งสองคนสอบติดในทีเดียวกัน”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนบางปะหัน, 2562)

จากตัวอย่างที่ยกมา เห็นได้ว่าการเล่าเรื่องผ่านมุมมองแบบสายตาพระเจ้าคือผ่านความคิดความรู้สึกของตัวละครทั้งสายหยุดและธารน้ำ แต่จะเห็นว่าในบรรทัดสุดท้าย กลับมาใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ได้แก่ สรรพนามว่า “เรา” ในการเล่าเรื่อง นี่คือมุมมองที่สับสน ซึ่งนักเรียนยังไม่มีความเข้าใจในการเล่าเรื่อง

2.6 การใช้บทสนทนา

บทสนทนา (Dialogue) คือถ้อยคำโต้ตอบกัน บทเจรจาของตัวละคร เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดอารมณ์ ทศนะของตัวละคร (เถิง พันธุ์เถิงอมร, 2541, หน้า 746) การใช้บทสนทนา นักเรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีการใช้บทสนทนาเพื่อช่วยสร้างความสมจริงเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะการใช้คำที่เป็นภาษาปาก ภาษาพูด เช่น คำว่า หรือ อะ เค้า มีไร พบจำนวนมากจนเป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนคงติดความจากการใช้ภาษาในโลกออนไลน์ ทั้งที่ในการใช้บทสนทนาเอง นักเรียนได้เรียนรู้ถึงการใช้บทสนทนาเพื่อดำเนินเรื่อง แทนการบรรยายได้ การใช้บทสนทนาเพื่อช่วยทำให้รู้จักตัวละคร และการใช้บทสนทนาเพื่อทำให้งานเขียนน่าสนใจ

อนึ่ง ในการใช้บทสนทนา นักเรียนหลายคนได้เขียนรวมกันไปกับคำบรรยายหรือพรรณนา ไม่แยกออกมาเฉพาะ รวมทั้งไม่ใส่เครื่องหมายคำพูด (อัญประกาศ) และหลายคนนิยมเขียนแบบระบุชื่อตัวละคร

ไว้ข้างหน้าแล้วตามด้วยเครื่องหมาย : หลังจากนั้นจึงจะเป็นคำพูด เช่น ในเรื่องสั้นที่ไม่มีชื่อ (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนบางปะหัน, 2562)

“ธารน้ำ: สายหยุดเป็นไบบ้างงานที่อาจารย์สั่งทำบ้างหรือยัง สายหยุด: ใกล้เสร็จแล้ว”

เหล่านี้นับแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีการใช้บทสนทนาได้จำกัด อันเป็นการสะท้อนว่าวิธีการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนยังมีการใช้องค์ประกอบได้ไม่เต็มที่นั่นเอง

7.สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ผลงานการเขียนเรื่องสั้นจำนวน 184 ผลงานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 184 คน จาก 29 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แสดงให้เห็นถึงลักษณะสำคัญทั้งในด้านเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวใกล้ตัวของผู้เขียนซึ่งเป็นวัยรุ่นที่อยู่ในวัยเรียน โดยจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว คนใกล้ตัว เพื่อน สภาพสังคมสมัยใหม่ที่เทคโนโลยีการสื่อสารมีบทบาทหรืออิทธิพลสูงต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน ขณะที่การหยิบเรื่องราวใกล้ตัวมาเขียน จะพบว่าโดยส่วนใหญ่มุ่งไปที่การเขียนขึ้นเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับตัวเองและคนอื่นของผู้เขียนคือนักเรียนด้วย และด้านวิธีการเขียนที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีการใช้องค์ประกอบได้ไม่เต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างและการนำเสนอแก่นเรื่องที่ปรากฏว่าเมื่อนักเรียนสร้างหรือเลือกแก่นเรื่องมาแล้วกลับติดที่จะนำเสนอแก่นเรื่องแบบตรงไปตรงมา คือ มักเขียนระบุไว้เป็นแง่คิด เชิงคติธรรมคำสอนไว้ในตอนท้ายเรื่อง การวางโครงเรื่องมีลักษณะง่าย ไม่ซับซ้อน ส่วนใหญ่ความขัดแย้งเดียวหรือแทบไม่มี การเปิดและการปิดเรื่องไม่น่าสนใจ เป็นการบรรยายมากกว่าพรรณนา ตัวละครถูกสร้างให้มีลักษณะน้อยหรือเป็นตัวละครแบบแบนเสียส่วนมาก ฉากที่สร้างขึ้นไม่เห็นภาพชัดเจน ส่วนใหญ่มีลักษณะเอื่อยเพียงชื่อสถานที่เท่านั้น รวมทั้งเวลาและบรรยากาศหลายเรื่องสั้นไม่มีการระบุชัด มุมมอง ถึงแม้ว่าจะพบการใช้มุมมองทั้ง 2 แบบ อันเป็นที่นิยมในการเขียนเรื่องสั้นแต่ก็พบว่ามีหลายเรื่องที่ใช้สลับสับกัน และบทสนทนาจะพบว่าส่วนใหญ่ใช้ในแง่ช่วยสร้างความสมจริง ทั้งที่บทสนทนาสามารถนำมาใช้ได้หลากหลายทั้งในด้านช่วยดำเนินเรื่องแทนการบรรยาย ทำให้รู้จักตัวละคร และทำให้เรื่องราวไม่ซ้ำ ที่สำคัญจะพบว่ามีหลายเรื่องนักเรียนจะเขียนรวมไปกับข้อความบรรยายหรือพรรณนา และไม่ใช่เครื่องหมายคำพูดกำกับ หรือที่พบมากคือมักใช้รูปแบบ ชื่อตัวละครตามด้วยเครื่องหมาย : แล้วจึงเป็นข้อความที่เป็นสนทนา ซึ่งรูปแบบนี้จะพบได้ในนิทานมากกว่า

ลักษณะสำคัญทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการเขียนเหล่านี้นับแสดงให้เห็นว่า ทักษะการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนดังกล่าวเป็นไปในรูปแบบไม่ซับซ้อน มีการนำเรื่องใกล้ตัวมาเขียน และได้เขียนให้มีลักษณะเป็นเรื่องแต่ง ซึ่งหมายความว่า นักเรียนยังคุ้นเคยหรือเคยชินกับการเสกงานแนวนั้นเชิงคติที่มีลักษณะห่างไกลจากความจริงในชีวิตประจำวัน เมื่อถึงเวลาที่ต้องเป็นฝ่ายผู้สร้างคือเป็นผู้เขียนบ้าง ไม่ใช่แค่ผู้อ่านอย่างเดียว จึงหยิบฉวยสิ่งที่ใกล้ตัวมาเขียน ซึ่งก็คือเรื่องเล่าที่เป็นประเภทบันเทิงคดี ตั้งแต่ดั้งเดิมคือนิทานนิยาย ไปจนถึงบันเทิงคดีแนวใหม่ เช่น ละครภาพยนตร์ที่สามารถหาดูได้ง่ายจากโลกออนไลน์

ในส่วนผลงานการเขียนเรื่องสั้นที่รวบรวมมาจากการที่ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลตามโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทั้งหมด 29 โรงเรียน ในเขตจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา โดยเฉลี่ยโรงเรียนละ 6 คน ซึ่งแบ่งเป็นระดับชั้นละ 2 คน ทั้งนี้เพื่อความหลากหลาย และครอบคลุมทุกชั้นปีของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลศึกษาค้นคว้าด้าน ทักษะการเขียนภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป ทั้งในเขตพื้นที่นี้และอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม นี่เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นทำความเข้าใจในการเขียนเล่าเรื่องประเภทบันเทิงคดีรูปแบบ “เรื่องสั้น” แต่จะมีบางส่วนที่สำคัญซึ่งผู้วิจัยได้พบก็คือปัญหาเรื่องทักษะพื้นฐานในการเขียนภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นการสะกดคำ การเว้นวรรค ตลอดจนการเขียนเล่าเรื่องไม่ได้ เขียนเนื้อหาสับสนวุ่นวาย และมี ขนาดสั้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยขาดทักษะพื้นฐานเหล่านี้ ทั้ง ๆ ที่นักเรียนเหล่านี้ ล้วนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาด้านทักษะการเขียนเช่นนี้ใน นักเรียนกลุ่มอื่นต่อไป เพื่อค้นหาสาเหตุของข้อบกพร่องและหาแนวทางแก้ไข

8. บรรณานุกรม

- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2550). **มองเรื่องให้เห็นภาพ: ภาพสะท้อนสังคมและโลกทัศน์นักเขียนจากเรื่องสั้น ยุควิกฤติเศรษฐกิจ**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541). **นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์**. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- พัฒนจิรา จันทรคำ. (2547). **การอ่านและการวิจารณ์เรื่องสั้น**. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- เพลินดา. (2543). **โรงเรียนนักเขียน ศิลปะการเขียนสอนกันไม่ได้แต่เรียนรู้ได้**. กรุงเทพฯ: บ้านหนังสือ.
- ไพโรจน์ บุญประกอบ. (2539). **การเขียนสร้างสรรค์: เรื่องสั้น-นวนิยาย**. กรุงเทพฯ: บริษัทสามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด.
- มานิช ดินลานสกุล. (2547). **การอ่านและการเขียนบันเทิงคดี**. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. (2538). **วรรณวิจารณ์**. สงขลา: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา.
- วรรณิ พุทธเจริญทอง. (2532). **วิเคราะห์แนวการเขียนเรื่องสั้นที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและการเมืองในรอบทศวรรษ (ตุลาคม 2516-2526)**. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเสริม หลักสูตร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สรณัฐ ไตลังคะ. (2560). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทาง วิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุดารัตน์ เสรีวัฒน์. (2522). **วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทย ตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2475**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและเอกสารวิชาการ ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2559). **ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรื่องสั้น

เรื่องสั้น “คน=คน” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนอยุธยาอนุสรณ์, 2562)

เรื่องสั้น “ความกตัญญูของลูกที่มีต่อพ่อแม่” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562)

เรื่องสั้น “ความกตัญญูคือหนทางแห่งความสำเร็จ” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาอนุสรณ์, 2562)

เรื่องสั้น “ฉันเป็นต้นไม้” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์, 2562)

เรื่องสั้น “มิตรภาพที่ดี” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบางปะหัน, 2562)

เรื่องสั้น “รักไม่ยุ่งมุ้งแต่เรียน” (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนปากกรานพิทยา, 2562)

เรื่องสั้น “ความทรงจำที่กาลเวลาไม่สามารถลบเลือน”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562)

เรื่องสั้น “ความรักไม่ผิดแต่ผิดที่เวลา”

(นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”, 2562)

เรื่องสั้นที่ไม่มีชื่อเรื่อง (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2562)

เรื่องสั้นที่ไม่มีชื่อเรื่อง (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์, 2562)

เรื่องสั้นที่ไม่มีชื่อเรื่อง (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนบางไทรวิทยา, 2562)

เรื่องสั้นที่ไม่มีชื่อเรื่อง (นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนบางปะหัน, 2562)